

ŠIAULIŲ LOGOPEDINĖ MOKYKLA

**Advento vakaronės „Svečiuos senis Kalėda“
scenarijus**

Parengė: auklėtoja metodininkė
Jūratė Sruogytė

Šiauliai
2012

Advento vakaronė „Svečiuos senis Kalėda“

Tema: prieškalėdinis laikotarpis – adventas.

Forma: vakaronė.

Tikslai: plėsti mokinių žinias apie adventą, lietuviškąjį senelį Kalėdą, ugdyti pagarbą lietuvių liaudies papročiams ir tradicijoms.

Metodai: pokalbio metodas, žaidimo metodas, šokio metodas, grupinio darbo metodas, skatinimo metodas.

Pasiruošimas renginiui:

Renginio apranga: mokiniams siūloma apranga, kuri vaizduotų Lietuvos miškų ar naminių gyvūnų, paukščių. Tai gali būti sezoninė apranga (megztinis ar megzta suknelė, vilnonė kepurė ir t.t.). Pageidautina, kad apranga būtų pačių sukurta ir pasigaminta.

Pedagogų apranga taip pat turi nesiskirti nuo vaikų. „Kaukių“, parduodamų prekybos centruose, turėti negalima. Taip pat draudžiama naudoti blizgučius kepurės ar rūbų puošybai.

Jei kas nori, gali apsirengti Angelu, Velniu, Meška.

Senelio Kalėdos apranga: kelnės (milo, lino), marškiniai (drobiniai), išversti šviesūs kailinukai, kepurė, terba, lazda, vietoj diržo apjuosiamas drobinis rankšluostis.

Vaikai mokomi gaminti šiaudinius žaislus (jais bus papuošta stilizuota eglė), mokomi lietuvių liaudies ratelių ir šokių).

Vaikai rašo laiškus seneliui Kalėdai ir kvietimus tėveliams.

(Pastaba: Senelio Kalėdos pašto adresas:

Kalėdų seneliui KALĖDAI

Šventaragio slėnis

Grįžulo ratų paštas).

Priemonės: Lietuvių liaudies ratelių, žaidimų, šokių įrašai (būtų idealu turėti gyvą muziką).

Eiga:

Skamba kalėdinė daina „Oi, atvažiuoja, Lėliu Kalėda“ (Šaltinis: *KALĖDIENĖ. Lietuvių kalendorinės dainos ir giesmės. [Lithuanian Christmas Song]*, Vilnius: Partija, (CD), 1999).

Į sceną „įvažiuoja“ arklių kinkinys (11 mokinių imituoja kinkinį su rogėmis, kurių gale „sėdi“ KALĖDA. Mokiniai salėje garsais imituoja arklio kanopų dundesį).

Mokinys išraiškingai deklamuoja:

Ledu traukta – visų laukta –

Atvažiavo Kalėda.

Sniege kepta – medum tepta –

Atvažiavo Kalėda.

Burtų močia – su niekočia –

Atvažiavo Kalėda.

Žvakės dega – vaikai klega –

Atvažiavo Kalėda.

Ratan stoki – ir dainuoki –

Atvažiavo Kalėda.

Eglė rymo – bus žaidimų –

Atvažiavo Kalėda.

Dūdosi groja – vaikai ploja –

Atvažiavo Kalėda.

(Šaltinis: Vilma Leigienė, *Labas vakaras, Kalėda*, Ukmergė: Valdo leidykla, 2000, p. 2).

Vedančioji ir vaikai salėje:

– Sveiki gyvi, sveteliai,

Mūsų mylimieji,

Sveiki gyvi, sveteliai,

Mūsų laukiamieji.

– Ar gerą kelią

Svečiai keliavo,

Ar nesutiko

Vilko ant kelio?

Senelis Kalėda ir jo kinkinys:

– Tai gerą kelią

Svečiai keliavo,

Tai nesutiko

Vilko ant kelio.

Senelis Kalėda:

– Mišku važiauvau, bet tiek žvėrelių aš nesutikau. Tik dabar supratau, kur jie visi pasidėjo, ogi į susitikimą su manim sugužėjo.

Vedančioji ir vaikai salėje:

– Ar gerą kelią

Svečiai keliavo,
Ar nepametė
Brangių dovanų?

Senelis Kalėda:

– Tai gerą kelią
Svečiai keliavo,
Tai nepametė
Brangių dovanų.

– Ir dovanų nepamečiau, o atvežiau jas geriems mokiniams: muilo, pieštukų, žaislų (keletą daiktų išdalija vaikams).

Vedančioji ir vaikai salėje:

– Ar gerą kelią
Svečiai keliavo,
Ar neišbarstė
Linkėjimų?

Senelis Kalėda:

– Tai gerą kelią
Svečiai keliavo,
Tai neišbarstė
Linkėjimų.

– Šių metų javų derliumi gali džiaugtis visi ūkininkai, tegu kitais metais Jūsų laukuose, daržuose ir soduose užauga geras javų, daržovių bei vaisių derlius (Kalėda žeria saują grūdų į pirmą salės kampą).

– Tegul Jūsų mokyklą nuo piktų žmonių saugo gerosios dvasios (Kalėda žeria saują grūdų į antrą salės kampą).

– Tegul gerosios dvasios saugoja Jūsų mokyklos direktorės, pavaduotojų ir pedagogų sveikatą, suteikia kūrybinių jėgų (Kalėda žeria žiupsnelį grūdų ant direktorės, pavaduotojų, mokytojų auklėtojų galvų).

– Tegul Jums, vaikučiai, gerosios dvasios neša sėkmę moksle, stiprina Jūsų tėvelių ir Jūsų pačių sveikatą (Kalėda žeria grūdų į salės vidutį. Grūdai turėtų būti gaudomi. Kas daugiau sugaudavo, tas turtingiausias).

Vedančioji:

– Dėkoju seneliui Kalėdai už tai, kad jis neaplenkė mūsų mokyklos, apsilankė ir palinkėjo gražių žodžių.

- Leiskit pasveikinti jus, taip gausiai susirinkusius į paskutinį metų renginį, į advento vakaronę.
- Gruodis – pirmas žiemos mėnuo, bet ir paskutinis metų mėnuo.
- Lietuva – žemdirbių kraštas. Ir senovėje, ir dabar žmonėms rūpėjo oras: dėl pavasario darbų, vasaros atostogų. Taigi, koks gruodis, tokia ir žiema. Jei sausas gruodis – tai ir pavasaris bus sausas. Jei gruodžio mėnesį būna šilta, nepasninga, tai pavasarį vėlai atšils. Koks oras siekia (gruodžio) 22 dieną, toks bus ir ateinančių metų kovo mėnuo.
- Seniau žmonės ne tik pranašaudavo orus, bet ir laukė gražiausių metų švenčių – Kūčių ir šv. Kalėdų.
- Gal kas iš jūsų, vaikai, žino, kaip vadinasi laukimo laikotarpis? (Adventas. Atsakiusiam atitenka prizas).
- Taip, seni žmonės sakydavo: jei per adventą šalta, tai vasara bus karšta, su perkūnijomis.
- Ką dar žinom apie Adventą? Tai, kad advento laikas iki Kalėdų suskirstytas į keturias savaites, kiekvieną savaitę uždegame vis kitą žvakę, kad mūsų širdys prisipildytų šviesos ir šilumos. Visi stengiamės daryti tik gerus darbus, atveriamė širdis bendravimui. Todėl čia šiandien ir susirinkome, prisiminti mūsų lietuvių liaudies kalendorinių švenčių papročių.
- Advento laikotarpiu nepaprastai buvo svarbūs rato žaidimai. Jie simbolizuodavo **metų laikų kaitą**.

– Šiandien mums padės šokti bei žaisti ketvirtokai bei jų mokytoja. Tad atverkime širdis gražiam bendravimui per ratelius, šokius! Į vidurinį ratą kviečiu suaugusius: tėvelius, šių namų šeimininkę direktorę ir senelį Kalėdą rateliui „**Gražus mūsų jaunimėlis**“ (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai: metodinė priemonė pradinėjų klasių mokytojams*, Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras, 1998, p. 60).

Vedančioji:

– „Seniai, seniai, žmonės žinojo savo ateitį. O tai reiškia viską apie savo gyvenimą, net ir kada mirs. Tad gyveno be rūpesčių. Kartą vienam senukui išvirto tvora. Šis prisipjovė kiečių ir ėmė jais tverti tvorą. Ėjo pro šalį Ponas Dievas, nusistebėjo, ir sako: „Žmogau, ką čia darai? Kas tveria tvorą iš kiečių?“ Senukas sako: Ogi aš po savaitės mirsiu, tai tiek ir ta tvora man laikys!“. Susimąstė Ponas Dievas – negerai, kai žmonės savo ateitį žino: nesistengia, kad pastatai ilgaamžiai būtų, kad po mirties liktų ateinančioms kartoms į ką pažiūrėti. Viską daro tik tam kartui. Ėmė ir atėmė iš žmonių galią ateitį žinoti. Ateities nežinai, tai ir tenka iki pat „smerties“ plušėti. Bet yra viena diena metuose, kai visi, nuo mažo iki seno, sukrunta visais įmanomais būdais ateitį spėlioti. Tai paskutinė

advento diena – Kūčios. Šeimos vienybės, pagarbos tėvams, tylos ir gerumo šventė (Šaltinis: Nijolė Michalevičienė, „Kūčių naktį į ateitį pažvelgus...“, „Šeiminkė“, 1998 12 23, Nr. 51 (353). Pamėginkit ir Jūs išsiburti!

(Norintys buriasi iš šiaudų: traukia šiaudą iš pntinės. Ilgiausiai gyvens tas, kieno šiaudas ilgiausias).

Vedančioji:

– Šiandien į vakaronę susirinko ir berniukai, ir mergaitės, tai parodykit seneliui Kalėdai, ką mokate!

Pirmos klasės mokiniai šoka šokį „**Šokinėkit berniukai**“ (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai*, Vilnius: Lietuvių liaudies kultūros centras, 1998, p. 17).

(Po pirmos šokio dalies šokantys kviečia nešokančius).

Senelis Kalėda:

– Aš žinau, kad jūs esate geri vaikai, gerai mokotės, lankote būrelius. Juose šokate, dainuojate, sportuojate. Jūsų tėveliai yra geranoriški, mokytojai ir auklėtojai – kūrybiški. Tad kokių ateinančių metų jūs sulauksit, tuoj išsibursime (Tas, kuris buriasi, paima į saują riešutų ar žirnių ir skaičiuoja – lyka ar pora. Lyka reiškia neigiamą reiškinį, pora – teigiamą).

Vedančioji:

– Dar advento laikotarpiu jaunimas žaisdavo gaudymo žaidimus. Paruošiamos klasės vaikai mums pažais žaidimą „**Katinas ir pelė**“ (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai*, Vilnius: Lietuvių liaudies kultūros centras, 1998, p. 25).

Senelis Kalėda:

– O jau kaukių gražumas? Kokių čia yra žvėrelių?

– Ar meškų (vilkų, kiškių ir t. t.) yra? (Jei yra, išaina į priekį ir pasirodo, gauna saldainių).

Vedančioji:

– Kiškėliai mus pamokys šokio „**Kiškelis**“ (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai*, Vilnius: Lietuvių liaudies kultūros centras, 1998, p. 18).

(Pastaba: Po pirmos šokio dalies šokantys veda šokti nešokančius)

Senelis Kalėda:

– Mielie vaikai! Aš žinau, kad Jūs labai laukiate Kalėdų. Juk Kalėdos yra meilės šventė. Aš iš Jūsų gavau daug laiškų, kuriuose Jūs rašėte apie tai, kaip Jūs mokotės, kokius gerus darbus esate padarę namuose ir mokykloje, kaip mylite savo mažuosius draugus, brolius ir seseris, savo tėvelius, kokių laukiate dovanų (Kalėda skaito kai kuriuos mokinių laiškus, demonstruoja piešinius).

– Ko jau ko, bet saldžių dovanų tai tikrai atvežiau. Tegul geri Jūsų darbai puošia Jus, Jūsų mokyklą visus metus! (dalijamos dovanos).

Vedančioji:

– Iki Kūčių vakarienės dar liko laiko, tad ir smulkias skoleles reiktų atiduoti, nesivaidykit, nesipykit, nesikeikit ir nerūstaukit, o šoki „Gudo dūda“ kartu pašokime (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai*, Vilnius: Lietuvių liaudies kultūros centras, 1998, p. 105).

(Pastaba: visi šoka).

Senelis Kalėda:

– Man be galo patiko svečiuotis pas Jus, bet aš turiu eiti pas kitus vaikučius. Sušokim „Malūnėlį“ kartu, tegul Jums bus linksma ir ramu. Besisukantys malūno sparnai teatneša gerą sveikatą, gerus draugus, gražius sumanymus ir šeimyninę laimę. Iki pasimatymo!

Šokamas šokis „Malūnėlis“ (Šaltinis: *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai*, Vilnius: Lietuvių liaudies kultūros centras, 1998, p. 76).

(Pastaba: Po šokio visi fotografuojasi, vaišინasi, bendrauja).

Renginio pabaiga.

Literatūra:

1. Arūnas Vaicekaskas, „Kalėdų senelis. Senis šaltis, ir kiti...“, „Šiaurės Atėnai“, 1995 12 23, Nr. 50 (294).
2. *Atvažiuoja Kalėdos. Advento-Kalėdų papročiai ir tautosaka*, Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras, 2000.
3. Dalia Urbanavičienė, „Žiemos žaidimai ir šokiai“, seminaro *Žiemos žaidimai ir šokiai* medžiaga.
4. Eglė Plioplienė, „Sugrįžta lietuviškas Kalėda“, Prieiga internete: <http://alkas.lt/2012/12/20/sugrizta-lietuviskas-kaleda/>.
5. Jonas Balys, *Lietuvių kalendorinės šventės*, Vilnius „Mintis“, 1993.
6. Joseph Dambrauskas, *Žaidimas ir kultūra Lietuvoje*, Vilnius: Aidai, 2006.
7. *KALĖDIENĖ. Lietuvių kalendorinės dainos ir giesmės. [Lithuanian Christmas Song]*, Vilnius: Partija, (CD), 1999.
8. *Lietuvių liaudies rateliai, žaidimai, šokiai: metodinė priemonė pradinių klasių mokytojams*, Vilnius: Lietuvos liaudies kultūros centras, 1998.
9. Nijolė Michalevičienė, „Kūčių naktį į ateitį pažvelgus...“, „Šeimininkė“, 1998 12 23, Nr. 51 (353).
10. Vilma Leigienė, *Labas vakaras, Kalėda*, Ukmergė: Valdo leidykla, 2000.

PRIEDAS: Renginio foto nuotraukos.